

Komuniké ze setkání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny 14.-15. května 2026 v Loučni

15.5.2026 - Jan Doležal, Jozef Šumichrast, Robert Nowak, Tibor András Cseh | Akademie věd České republiky

Ve dnech 14.-15. května 2026 se v Loučni v České republice uskutečnilo setkání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny (V4). Setkání se zúčastnili zástupci Národní rady zemědělských komor Polska, Agrární komory České republiky, Slovenské zemědělské a potravinářské komory a Maďarské agrární komory.

Cílem setkání bylo zhodnotit nejnovější vývoj ovlivňující zemědělství v regionu a znovu potvrdit společné priority ve vztahu k probíhajícím jednáním o budoucích politikách Evropské unie, zejména o Víceletém finančním rámci na období 2028-2034 a Společné zemědělské politice po roce 2027.

Příjmy zemědělců, situace na trhu a výzvy související s počasím a klimatem v zemích V4

Účastníci vyjádřili vážné znepokojení nad tím, že negativní trendy pozorované na začátku roku 2026 se v posledních měsících dále prohloubily. Pokračující pokles výkupních cen syrového mléka spolu s přetrvávajícími nízkými cenami obilovin a olejnin dále podkopává ekonomickou životaschopnost zemědělských podniků v celém regionu V4.

Opětovně vyzýváme Evropskou komisi, aby **neprodleně aktivovala Zemědělský rezervní fond** cíleným a přiměřeným způsobem na podporu nejvíce postižených členských států. Bez okamžitého zásahu existuje rostoucí riziko nevratných strukturálních škod v mlékárenském sektoru.

Zemědělské komory zemí V4 upozorňují na přetrvávající vysoké ceny pohonných hmot a hnojiv, které výrazně zvyšují náklady zemědělské výroby a oslabují konkurenceschopnost evropských zemědělců. Volatilita cen energií, geopolitické napětí a závislost Evropské unie na dovozu strategických surovin nadále vytvářejí značnou nejistotu pro zemědělské podniky. Prohlubující se efekt „cenových nůžek“ nadále oslabuje příjmy zemědělců, zvyšuje zadluženost a omezuje jejich investiční kapacitu.

Účastníci jednání proto vyzývají k:

- aktivaci mechanismů intervenčních nákupů, včetně aktualizace intervenčních cen,
- opatřením ke stabilizaci vnitřního trhu a usnadnění vývozu mimo EU,
- okamžitým i strukturálním opatřením na úrovni EU za účelem omezení nadměrného růstu výrobních nákladů a regulatorní zátěže zemědělců.

Účastníci dále vyzývají Evropskou komisi a národní vlády k **přijetí koordinovaných opatření zaměřených na stabilizaci trhů s energiemi, pohonnými hmotami a hnojivy, podporu domácí výroby hnojiv, snižování administrativních a regulatorních překážek a vytváření podmínek pro dostupné a cenově přijatelné vstupy pro zemědělce.**

V této souvislosti jsme analyzovali nedávný návrh Evropské komise týkající se Dočasného rámce státní podpory v souvislosti s krizí na Blízkém východě (METSAP) a Akčního plánu EU pro hnojiva. Tyto iniciativy považujeme za nedostatečné a vyzýváme Evropskou komisi a členské státy k zavedení ambicióznějších opatření. Bez účinných kroků hrozí další snižování zemědělské produkce, pokles investic a zhoršení potravinové bezpečnosti v regionu V4 i v celé Evropské unii.

Pokud jde o výzvy související s klimatem, účastníci potvrdili, že nestabilita počasí se v regionu během jara 2026 nadále zintenzivňuje. Pozdní mrazy, výrazné sucha a nerovnoměrné rozložení srážek stále více ovlivňují výnosy i plánování zemědělských podniků.

Přetrvávající problémy, jako je pokles hladiny podzemních vod a snížení půdní vlhkosti, zůstávají významným dlouhodobým problémem.

Zemědělské komory zemí V4 znovu opakují svou společnou **výzvu k vytvoření specializovaného evropského fondu pro obtížně pojistitelná rizika**, pokrývajícího dopady změny klimatu, šíření nákaz zvířat a rostlin a tržní šoky. Tento nástroj musí být vytvořen mimo rozpočet SZP, aby nedošlo k dalšímu oslabení stávajících podpůrných mechanismů.

Společná zemědělská politika EU po roce 2027

Účastníci konstatovali, že diskuse o budoucnosti SZP a Víceletého finančního rámce na období 2028–2034 vstoupily do rozhodující fáze. V této souvislosti zdůraznili, že SZP musí zůstat silnou, nezávislou a skutečně společnou politikou.

Účastníci znovu potvrzují následující priority:

1. Silná a skutečně společná SZP s odpovídajícím rozpočtem

SZP musí zůstat nezávislou politikou EU se silným vyčleněným rozpočtem ve výši nejméně 500 miliard EUR, který bude odrážet inflaci, rostoucí náklady a zvyšující se rizika pro potravinovou bezpečnost.

2. Odmítnutí renacionalizace a zachování druhého pilíře

SZP nesmí být oslabena začleněním do národních rámců. Silný a autonomní pilíř rozvoje venkova je zásadní pro investice, inovace a generační obměnu.

3. Spravedlivá odměna za potravinovou bezpečnost a produkci

Přímé platby musí být uznávány jako odměna za zajišťování potravinové bezpečnosti a udržování vysokých výrobních standardů, nikoliv jako sociální transfery.

4. Zjednodušení a flexibilita

Nová SZP musí být výrazně zjednodušena, což povede ke snížení administrativní zátěže zemědělců, bez dodatečné podmíněnosti, včetně obecného uznání SZP jako politiky naplňující zásadu „významně nepoškozovat“.

Zastropování, degresivita a diferenciací plateb podpory příjmů pro různé kategorie zemědělců by měly být pro členské státy dobrovolné, aby byla zajištěna dostatečná flexibilita. Při uplatňování zastropování a degresivity by mělo být možné odečítat náklady na pracovní sílu.

5. Ochrana produkčních kapacit, zejména v oblasti živočišné výroby, a jasná definice aktivního zemědělce

Politiky EU musí podporovat, nikoli oslabovat produkci — zejména v sektoru živočišné výroby. Definice aktivního zemědělce by měla být jednoduchá a založená na skutečné zemědělské činnosti.

6. Zachování způsobilosti zemědělců v důchodovém věku pro podporu příjmů

Vyloučení zemědělců v důchodovém věku ze způsobilosti pro plošnou podporu příjmů by mohlo negativně ovlivnit sociální a ekonomickou stabilitu venkovských oblastí. Starší zemědělci nadále hrají důležitou roli v zemědělské produkci, hospodaření s půdou a zachování venkovských komunit. Zachování jejich způsobilosti pro podporu příjmů přispívá ke generační kontinuitě, sociální soudržnosti a dlouhodobé udržitelnosti zemědělského sektoru.

7. Dostupnost přípravků na ochranu rostlin

Zajištění přístupu k účinným přípravkům na ochranu rostlin je zásadní pro zachování zemědělské produkce v EU. Současné tempo stahování přípravků a regulatorních omezení bez odpovídajících alternativ ohrožuje produkci klíčových plodin.

Jsou zapotřebí naléhavá a pragmatická řešení, včetně:

- přepracování systému hodnocení rizik,
- výjimek pro případy bez životaschopných alternativ,
- rychlejších schvalovacích postupů,
- širšího využívání mimořádných povolení tam, kde je to odůvodněné,
- silnější podpory inovací.

Současně je nutné zabránit rozvoji rezistence způsobené opakovaným používáním omezeného počtu nedostatečně účinných přípravků. Bez okamžitých opatření hrozí EU pokles výnosů, snížení konkurenceschopnosti a zvýšená závislost na dovozu.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi

Účastníci zdůraznili, že obavy související s asymetrií obchodních podmínek zůstávají plně oprávněné a v souvislosti s nedávným geopolitickým vývojem se dále prohloubily.

Zástupci agrární komor zemí V4 znovu potvrdili:

- svůj nesouhlas s obchodní dohodou EU-Mercosur a výzvu k pozastavení jejího prozatímního provádění do doby, než Soudní dvůr Evropské unie vydá své rozhodnutí,
- své obavy z otevření trhu EU zemědělským a potravinářským produktům z Ukrajiny, které nesplňují normy EU,
- potřebu zajistit reciprocitu evropských výrobních standardů a spravedlivou hospodářskou soutěž ve všech obchodních dohodách EU.

Přestože účastníci jednání ocenili snahy o otvírání nových trhů pro evropské zemědělské a potravinářské produkty, včetně jednání s Indií, zdůraznili, že potravinová bezpečnost a stabilita příjmů zemědělců v Evropě musí zůstat hlavní prioritou vyjednávačů EU. Ti musí vždy zohledňovat kumulativní dopady všech obchodních dohod na vnitřní trh EU, zejména u citlivých zemědělských produktů.

Geopolitický vývoj a asymetrické podmínky přístupu na trh nadále vytvářejí dodatečný tlak na zemědělce v EU, zejména v členských státech, které ztratily tradiční exportní trhy a procházejí strukturálními změnami.

Je nezbytné provést komplexní hodnocení založené na souhrnu zemědělských kvót v dosud uzavřených dohodách a v dohodách, o nichž se aktuálně jedná, protože mnoho „malých objemů“ se sčítá a ve svém souhrnu může mít významný deformující dopad na trh na úrovni EU.

Spolupráce zemědělských organizací V4 na evropské úrovni

Účastníci jednání zdůraznili, že v současné fázi jednání o Víceletém finančním rámci EU a budoucí SZP EU je koordinovaný a jednotný postup důležitější než kdy dříve, a proto:

- vyzývají předsedy vlád svých zemí, aby aktivně podporovali výše uvedené priority v Evropské radě,
- vyzývají Copa-Cogeca k aktivnímu prosazování pozic organizací V4 na nejvyšší politické úrovni v EU,
- znovu potvrzují svůj závazek společně usilovat o to, aby hlas zemědělců z regionu V4 byl plně zohledněn v rozhodovacích procesech EU.

Účastníci jednání se shodli, že pokračující koordinace bude v nadcházejících měsících zásadní, jelikož jednání o budoucnosti zemědělské politiky EU nabývají na intenzitě.

Toto komuniké bylo vyhotoveno ve čtyřech výtiscích, po jednom pro každou delegaci. Kopie budou předány Evropské komisi a Copa-Cogeca.

Loučeň, 14.-15. května 2026

Jan Doležal, prezident AK ČR

Jozef Šumichrast, předseda SPPK

Robert Nowak, viceprezident KRIR

Tibor András Cseh, viceprezident NAK

<https://www.akcr.cz/txt/komunike-ze-setkani-zastupcu-zemedelskych-komor-zemi-visegradske-skupiny-14-15-kvetna-2026-v-loucni>